

ОЦІНКА ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТА ЗДОРОВ'Я У СТУДЕНТІВ-МЕДСЕСТЕР

Н. В. Дужич, М. І. Марущак

*Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України*

Вступ. Студенти медичних коледжів вразливі до проблем психічного здоров'я і демонструють високий рівень стресу під час переходу від підліткового віку до дорослого життя, а також внаслідок академічного тиску, який може негативно вплинути на академічну успішність, соціальне функціонування та якість життя. Студенти-медсестри, які здобувають вищу сестринську освіту, також відчувають вищий рівень стресу порівняно зі студентами-медиками. Основними причинами виникнення такого стресу є хвилювання перед іспитами, велике дидактичне та клінічне навантаження, відчуття неготовності до практики і страх помилок.

Мета роботи – проаналізувати показники психологічного компонента якості життя у студентів-медсестер та їх асоціацію з віком, стажем роботи й академічною успішністю.

Основна частина. У дослідженні взяли участь 70 здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство». Якість життя оцінювали за допомогою опитувальника SF-36. Психологічний компонент здоров'я оцінювали за такими шкалами, як: психологічний компонент здоров'я (Mental Health – MCS), життєва активність (Vitality – VT), соціальне функціонування (Social Functioning – SF), рольове функціонування, зумовлене емоційним станом (Role-Emotional – RE), психологічне здоров'я (Mental Health – MH). Статистичний аналіз даних здійснено з використанням програмного забезпечення Statistica 7.0. Моніторинг балів психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» не показав вірогідних змін у різних вікових групах. При аналізі психологічного компонента здоров'я у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» залежно від стажу роботи встановлено вірогідно вищі значення у студентів, які не працюють, показників MCS (на 15,82 %), VT (на 21,14 %), SF (на 32,21 %) та MH (на 16,46 %) стосовно досліджуваних даних студентів зі стажем роботи до 5 років. У студентів з відмінною академічною успішністю показники MCS, VT, SF та RE були вірогідно вищими від аналогічних показників студентів із задовільною академічною успішністю – на 29,57, 20,00, 47,61 і 99,98 % відповідно. Оцінка психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» не показала вірогідного збільшення відсотка студентів з низькою якістю життя (<50 балів) зі збільшенням їх віку, стажу роботи та академічної успішності.

Висновки. У студентів-медсестер знижується якість життя за рахунок психологічного компонента здоров'я, що асоціюється зі стажем практичної роботи та академічною успішністю.

Ключові слова: студент-медсестра; психологічний компонент здоров'я; якість життя; академічна успішність; стаж роботи.

ASSESSMENT OF THE PSYCHOLOGICAL COMPONENT OF HEALTH IN NURSING STUDENTS

N. V. Duzhych, M. I. Marushchak

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

Introduction. Medical college students are vulnerable to mental health problems and exhibit high levels of stress during the transition from adolescence to adulthood, as well as academic pressures that can negatively impact academic performance, social functioning, and quality of life. Nursing students pursuing advanced nursing education also experience higher levels of stress compared to medical students. The main causes of

such stress are anxiety before exams, heavy didactic and clinical workload, feeling unprepared for practice, and fear of making mistakes.

The aim of the study – to analyze indicators of the psychological component of life quality for nursing students and their association with age, work experience, and academic performance.

The main part. 70 students of the Master level of higher education in specialty 223 “Nursing” were included in the study. Quality of life was assessed using the SF-36 questionnaire. Psychological component of health was evaluated on scales: psychological component (MCS), vitality (VT), social functioning (SF), role functioning, caused by emotional state (RE) and psychological health (Mental Health – MH). Statistical analysis of data was carried out using the “Statistica 7.0” software. Monitoring of scores of the psychological component of health based on the results of the analysis of the SF-36 questionnaire in the master’s level applicants in the specialty “Nursing” did not show probable changes in different age groups. When analyzing the psychological component of the health of master’s degree holders in the specialty “Nursing”, depending on the length of work, the values of MCS (by 15.82 %), VT (by 21.14 %), SF was found to be probably higher in non-working students (by 32.21 %) and MH (by 16.46 %), about the studied data for students with up to 5 years of work experience. In students with excellent academic performance, MCS, VT, SF, and RE are likely to be higher than similar indicators in students with satisfactory academic performance by 29.57, 20.00, 47.61 and 99.98 %, respectively. The evaluation of the psychological component of health based on the results of the analysis of the SF-36 questionnaire in the master’s level applicants in the specialty “Nursing” did not show a probable increase in the percentage of students with a low quality of life (<50 points) with an increase in their age, work experience, and academic success.

Conclusions. Nursing students have a reduced quality of life through the psychological component of health.

Key words: nurse student; psychological component of health; quality of life; academic performance; work experience.

Вступ. Оцінка якості життя має важливе значення для оцінки самопочуття студентів-медсестер під час навчання [1]. Науково доведено, що студенти медичних коледжів вразливі до проблем психічного здоров'я і демонструють високий рівень стресу під час переходу від підліткового віку до дорослого життя, а також внаслідок академічного тиску, який може негативно вплинути на академічну успішність, соціальне функціонування та якість життя [2–4]. Студенти-медсестри, які здобувають вищу сестринську освіту, також відчувають вищий рівень стресу порівняно зі студентами-медиками [5]. Основними причинами виникнення такого стресу є хвилювання перед іспитами [6], велике дидактичне та клінічне навантаження [7], відчуття неготовності до практики і страх помилок [8]. Суб'єктивний стан здоров'я дослідники також визначили як предиктор якості життя [9]. Часті пропуски занять студентами мають негативний вплив на їх здоров'я, а відчуття академічних досягнень пов'язують з вищим рівнем загального здоров'я [10]. Крім того, добрі контакти з друзями та їх підтримка покращують суб'єктивний стан здоров'я [11], а турбота сім'ї і друзів поліпшує фізичну якість життя шляхом підвищення фізичної активності [12]. Загалом велика кількість чинників впливає на якість життя студентів-медсестер.

Мета роботи – проаналізувати показники психологічного компонента якості життя у студентів-

медсестер та їх асоціацію з віком, стажем роботи й академічною успішністю.

Основна частина. У дослідженні взяли участь 70 здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 223 «Медсестринство», які навчалися в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, КЗВО «Волинський медичний інститут» та Житомирському медичному інституті. Опитування проводили з використанням Google Forms. Усіх респондентів проінформували про мету дослідження, і вони дали згоду на свою участь у ньому. Конфіденційність інформації про особу й особисті дані респондента було збережено.

Якість життя оцінювали за допомогою опитувальника SF-36, який розробили в Центрі вивчення медичних результатів (США) у 1992 р. Jonh E. Ware і Cathy Donald Sherbourne [13] та адаптували на українську мову за процедурою Міжнародного центру з вивчення якості життя IQOLA (The International Quality of Life Assessment, Бостон, США) у 1998–2001 рр. [14]. Психологічний компонент здоров'я оцінювали за такими шкалами, як: психологічний компонент здоров'я (Mental Health – MCS), життєва активність (Vitality – VT), соціальне функціонування (Social Functioning – SF), рольове функціонування, зумовлене емоційним станом (Role-Emotional – RE), психологічне здоров'я (Mental Health – MH). При цьо-

му низький MCS (<50 балів) вказує на погану якість життя [15]. Внутрішню узгодженість шкал (internal consistency) опитувальника перевіряли за допомогою методу α Кронбаха. За умови значень коефіцієнта α Кронбаха <0,5 опитувальник не надійний, за умови $\alpha \geq 0,5$ якість опитувальника є поганою, $\alpha > 0,6$ – сумнівною, $\alpha > 0,7$ – достатньою, $\alpha > 0,8$ – хорошою, $\alpha > 0,9$ – дуже хорошою. У нашому дослідженні коефіцієнт α Кронбаха для PSQI $\alpha = 0,81$.

Статистичний аналіз даних здійснено з використанням програмного забезпечення Statistica 7.0. Абсолютні показники представлено у вигляді середнього значення (Mean) та його стандартного відхилення (SD). Порівняльний аналіз абсолютних показників проведено із застосуванням параметричного тесту ANOVA. Порівняння відносних значень, які було представлено у вигляді відсоткового співвідношення, здійснено за критерієм Пірсона. Відмінність вважали статистично вірогідною при $p < 0,05$.

Моніторинг балів психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» не показав вірогідних змін у різних вікових групах (табл. 1). Варто відмітити, що дані Shaher H. Namaideh та співавт. вказують на вік як значущий предиктор якості життя, при цьому якість життя знижувалася з віком [16]. Разом із тим, дослідження, під час якого проводили кластерний аналіз вибірки студентів коледжу в Бразилії, показало, що студенти групи з низьким рівнем життя, як правило, були молодшими, ніж їх колеги з вищим

рівнем життя [17]. При цьому автори повідомили, що групу студентів з низькою якістю життя становили переважно жінки, що потребує подальшого вивчення зв'язків між віком, статтю та якістю життя.

При аналізі психологічного компонента здоров'я у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» залежно від стажу роботи встановлено вірогідно вищі значення у студентів, які не працюють, показників MCS (на 15,82 %), VT (на 21,14 %), SF (на 32,21 %) та MH (на 16,46 %) стосовно досліджуваних даних студентів зі стажем роботи до 5 років (табл. 2). Зіставлення показників психологічного компонента здоров'я показало також вірогідно вищі значення у студентів, які не працюють, показників VT (на 13,53 %), SF (на 26,01 %), RE (на 41,84 %) та MH (на 13,02 %) проти аналогічних значень студентів зі стажем роботи понад 15 років. Варто зазначити, що у студентів, які не працюють, спостерігали найвищі значення психологічного здоров'я відносно даних студентів, які працюють, незалежно від стажу роботи. Аналізуючи показник соціального функціонування, встановили найнижчі значення у здобувачів зі стажем роботи до 5 років та понад 15 років.

Студенти-медсестри університету стикаються з багатьма проблемами та стресовими факторами через своє академічне життя у зв'язку з високими вимогами [18]. На клінічних курсах очікується, що студенти-медсестри працюватимуть з пацієнтами та їх родинами, застосовуючи навички, отримані в рамках навчання на бакалаврській чи магістерській програмі, на додаток до елементів, пов'язаних

Таблиця 1. Оцінка психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» різних вікових груп

Показник		Вікова група, роки			p<0,05*
		20–30	31–40	≥41	
Психологічний компонент здоров'я (Mental Health – MCS)	Загальний бал	43,47±6,23	44,36±9,23	46,03±7,71	–
	VT-Z	-0,50±0,41	-0,53±0,48	-0,46±0,28	
Життєва активність (Vitality – VT)	Загальний бал	50,66±8,56	50,00±10,00	51,39±5,89	–
	VT-Z	-0,50±0,41	-0,53±0,48	-0,46±0,28	
Соціальне функціонування (Social Functioning – SF)	Загальний бал	64,14±21,19	64,29±15,39	59,72±15,79	–
	SF-Z	-0,87±0,95	-0,86±0,69	-1,07±0,71	
Рольове функціонування, зумовлене емоційним станом (Role-Emotional – RE)	Загальний бал	76,32±30,91	69,05±44,27	68,52±41,97	–
	RE-Z	-0,15±0,94	-0,37±1,34	-0,39±1,27	
Психологічне здоров'я (Mental Health – MH)	Загальний бал	54,63±9,90	52,86±7,55	55,11±9,66	–
	MH-Z	-1,12±0,55	-1,22±0,42	-1,10±0,54	

Примітка. Тут і в таблицях 2, 3: * – статистично вірогідна відмінність.

Таблиця 2. Оцінка психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» залежно від стажу роботи

Показник		Стаж				p<0,05*
		не працює	до 5 років	6–15 років	понад 15 років	
Психологічний компонент здоров'я (Mental Health – MCS)	Загальний бал	48,16±6,22	41,58±6,54	44,48±6,90	45,22±7,97	p ₁₋₂
Життєва активність (Vitality – VT)	Загальний бал	57,31±7,53	47,31±8,74	51,50±6,69	50,48±6,10	p _{1-2, 1-4}
	VT-Z	-0,18±0,36	-0,66±0,42	-0,46±0,32	-0,51±0,29	
Соціальне функціонування (Social Functioning – SF)	Загальний бал	75,00±14,43	56,73±20,69	71,25±16,72	59,52±15,26	p _{1-2, 1-4, 2-3}
	SF-Z	-0,38±0,65	-1,20±0,92	-0,55±0,75	-1,08±0,68	
Рольове функціонування, зумовлене емоційним станом (Role-Emotional – RE)	Загальний бал	92,31±19,97	70,51±34,42	70,00±39,91	65,08±42,79	p ₁₋₄
	RE-Z	0,33±0,60	-0,33±1,04	-0,34±1,21	-0,49±1,30	
Психологічне здоров'я (Mental Health – MH)	Загальний бал	60,92±7,15	52,31±10,67	52,40±6,38	53,90±8,54	p _{1-2, 1-3, 1-4}
	MH-Z	-0,77±0,40	-1,25±0,59	-1,25±0,35	-1,16±0,47	

з обов'язками медсестри, що може спричинити виснаження, вигорання і стрес [1]. Студенти-медсестри під час навчання розвивають та вдосконалюють свої навички, щоб задовольнити власні професійні потреби. Тому їм може бути важко впоратися з високими професійними вимогами, що може призвести до розвитку синдрому вигорання та стресу з відповідним зниженням психологічного компонента якості життя [18]. З іншого боку, ряд дослідників зазначає, що студенти-медсестри завдяки навчанню також можуть відчувати сенс у своїй роботі, надаючи якісну допомогу [19]. Отже, ці почуття посилюють співчуття і зменшують відчуття вигорання та вторинного травматичного стресу, тим самим позитивно впливаючи на якість їх життя.

За умови різної академічної успішності встановлено вірогідну відмінність окремих показників психологічного компонента здоров'я. Так, у студентів з відмінною академічною успішністю показники MCS, VT, SF та RE були вірогідно вищими від аналогічних показників студентів із задовільною академічною успішністю – на 29,57, 20,00, 47,61 та 99,98 % відповідно (табл. 3). Варто також зазначити, що у студентів із задовільною академічною успішністю спостерігали вірогідно нижчі показники MCS та SF – на 26,81 і 46,26 % відповідно відносно даних студентів з доброю академічною успішністю. Отримані дані збігаються з результатами інших досліджень серед студентів медичних закладів, зокрема, висока академічна успішність студентів була позитивно пов'язана

Таблиця 3. Оцінка психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здобувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» за умови різної академічної успішності

Показник		Академічна успішність			p<0,05*
		задовільна	добра	відмінна	
Психологічний компонент здоров'я (Mental Health – MCS)	Загальний бал	35,10±5,87	44,51±7,41	45,48±6,27	p _{1-2, 1-3}
Життєва активність (Vitality – VT)	Загальний бал	43,75±4,79	50,36±9,07	52,50±6,26	p ₁₋₃
	VT-Z	-0,83±0,23	-0,51±0,43	-0,41±0,30	
Соціальне функціонування (Social Functioning – SF)	Загальний бал	43,75±7,22	63,99±19,95	64,58±16,35	p _{1-2, 1-3}
	SF-Z	-1,78±0,32	-0,88±0,89	-0,85±0,73	
Рольове функціонування, зумовлене емоційним станом (Role-Emotional – RE)	Загальний бал	41,67±16,67	69,84±39,52	83,33±29,49	p ₁₋₃
	RE-Z	-1,20±0,50	-0,35±1,20	0,06±0,89	
Психологічне здоров'я (Mental Health – MH)	Загальний бал	50,00±5,16	54,86±10,39	54,33±7,82	–
	MH-Z	-1,38±0,29	-1,11±0,58	-1,14±0,43	

з якістю їх життя [20]. Як свідчать попередні дослідження, перший [21] та останній [22] роки навчання в університеті особливо стресові, що може призвести до змін якості життя на цих курсах, тоді як студенти магістерської програми з медсестринства навчаються 2 роки, що також може бути чинником низької академічної успішності та зниження якості життя.

Оцінка психологічного компонента здоров'я, за результатами аналізу опитувальника SF-36, у здо-

бувачів магістерського рівня за спеціальністю «Медсестринство» не показала вірогідного збільшення відсотка студентів з низькою якістю життя (<50 балів) зі збільшенням їх віку, стажу роботи та академічної успішності (рис.). Проте варто відмітити тенденцію до задовільної академічної успішності, стажу роботи до 5 років, а також вік до 30 років та понад 40 років здобувачів з нижчою якістю життя за психологічним компонентом.

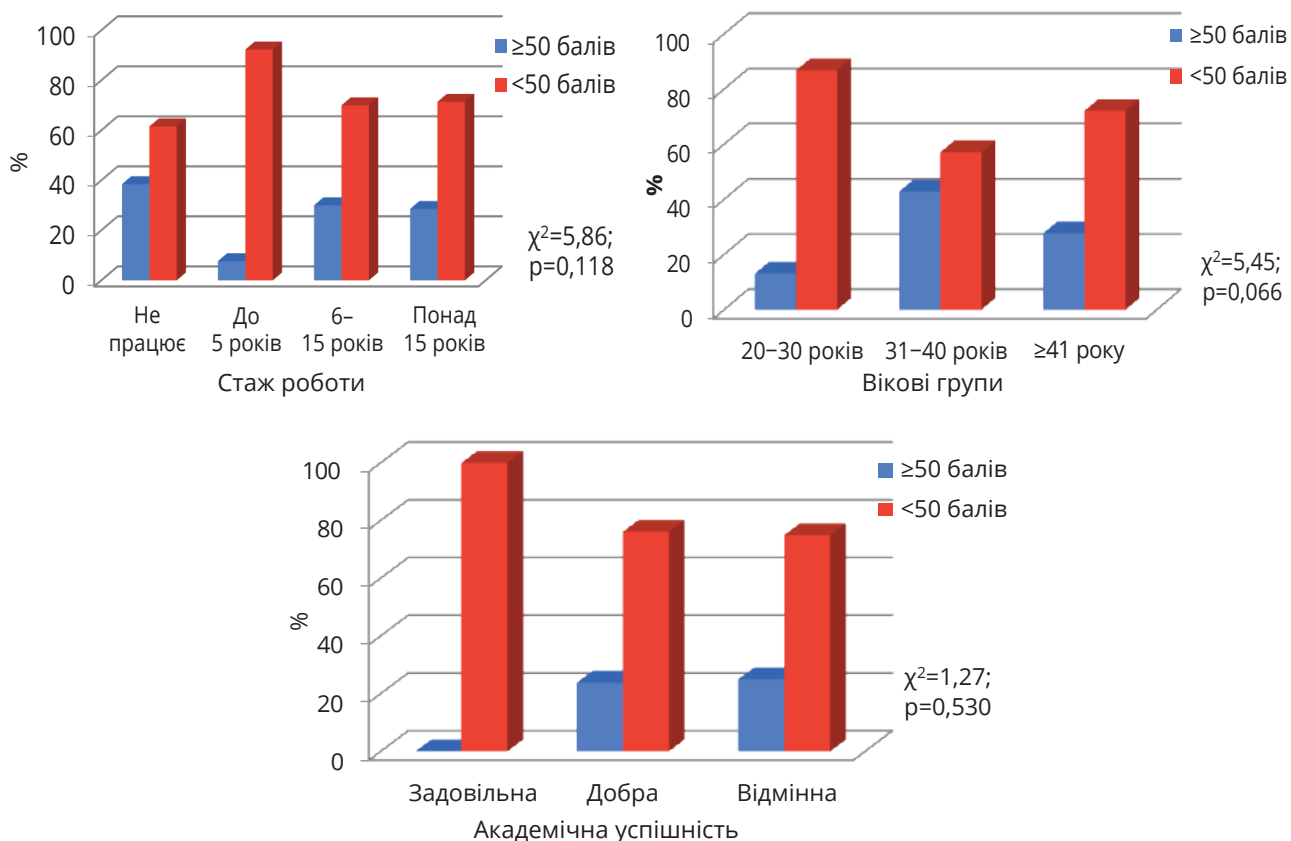

Рис. 1. Оцінка психологічного компонента здоров'я у студентів-медсестер залежно від віку, стажу роботи та академічної успішності ($p < 0,05$ – статистично вірогідна відмінність).

Загалом вивчення наук про здоров'я пов'язане з вищим рівнем стресу та гіршою якістю життя через цілий ряд факторів, таких, як значні навантаження, вимогливі стандарти та необхідність роботи з пацієнтами в реальному житті [23, 24]. При цьому потрібно враховувати контекстуальні, культурні та соціально-економічні відмінності між різними студентами. Таким чином, це дослідження вивчає сприйняття якості життя студентів-медсестер та доводить взаємозв'язок між якістю життя, стажем

практичної роботи й академічною успішністю, що є важливим для формування професійного медсестринства в майбутньому.

Висновки. У студентів-медсестер знижується якість життя за рахунок психологічного компонента здоров'я, зокрема, стаж практичної роботи і задовільна академічна успішність асоціюються з вірогідно нижчими показниками життєвої активності, соціального та рольового функціонування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Quality of life of nursing students from nine countries: A cross-sectional study / J. P. Cruz, R. F. D. Felicilda-Reynaldo, S. C. Lam [et al.] // *Nurse Educ Today*. – 2018. – No. 66. – P. 135–142.
2. Mindfulness-based interventions for university students: a systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials / A. F. Dawson, W. W. Brown, J. Anderson [et al.] // *AP:HWB*. – 2020. – No. 12 (2). – P. 384–410. DOI : 10.1111/aphw.12188.
3. Irie T. Relationship between cognitive behavioral variables and mental health status among university students: a meta-analysis / T. Irie, K. Yokomitsu, Y. Sakano // *PLoS ONE*. – 2019. – No. 14 (9). – P. e0223310. DOI : 10.1371/journal.pone.0223310.
4. Effect of the novel coronavirus pneumonia pandemic on medical students' psychological stress and its influencing factors / W. Ye, X. Ye, Y. Liu [et al.] // *Front Psychol*. – 2020. – No. 11. – P. 548506. DOI : 10.3389/fpsyg.2020.548506.
5. Li Z. S. Resilience, stress, and psychological well-being in nursing students: a systematic review / Z. S. Li, F. Hasson // *Nurse Educ Today*. – 2020. – No. 90. DOI : 10.1016/j.nedt.2020.104440.
6. Nursing students' academic success factors: a quantitative cross-sectional study / J. Brown, M. McDonald, C. Besse [et al.] // *Nurse Educ*. – 2021. – No. 46 (2). – P. E23–27. DOI : 10.1097/NNE.0000000000000882.
7. An integrative review on coping skills in nursing students: implications for policymaking / L. J. Labrague, D. M. McEnroe-Petitte, M. Al Amri [et al.] // *Int. Nurs. Rev*. – 2018. – No. 65 (2). – P. 279–291. DOI : 10.1111/inr.12393.
8. Chernomas W. M. Stress, depression, and anxiety among undergraduate nursing students / W. M. Chernomas, C. Shapiro // *Int. J. Nurs. Educ. Scholarsh*. – 2013. – No. 10 (1). – P. 255–266. DOI : 10.1515/ijnes-2012-0032.
9. Jang S. J. Social jetlag and quality of life among nursing students during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional study / S. J. Jang, H. Lee // *BMC Nurs*. – 2023. – No. 22. – P. 61. DOI : 10.1186/s12912-023-01223-x.
10. The link between school attendance and good health / M. A. Allison, E. Attisha, M. Lerner [et al.] // *Pediatrics*. – 2019. – No. 143 (2). – P. e20183648. DOI : 10.1542/peds.2018-3648.
11. Walen H. R. Social support and strain from partner, family, and friends: costs and benefits for men and women in adulthood / H. R. Walen, M. E. Lachman // *J. Soc. Pers. Relatsh*. – 2000. – No. 17 (1). – P. 5–30.
12. The effect of family and friend support on physical activity through adolescence: a longitudinal study / J. L. Morrissey, K. F. Janz, E. M. Letuchy [et al.] // *Int. J. Behav. Nutr. Phys. Act*. – 2015. – No. 12 (1). – P. 1–9.
13. Ware J. E. The MOS 36-item short-form health survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection / J. E. Ware, C. D. Sherbourne // *Medical Care*. – 1992. – No. 30. – P. 473–483.
14. Фещенко Ю. І. Процедура адаптації міжнародного опитувальника оцінки якості життя в Україні. Досвід застосування у хворих на бронхіальну астму / Ю. І. Фещенко, Ю. М. Мостовой, Ю. В. Бабійчук // *Укр. пульмонол. журн*. – 2002. – № 3. – С. 9–11.
15. Mishra G. D. A comparison of SF-36 summary measures of physical and mental health for women across the life course / G. D. Mishra, R. Hockey, A. J. Dobson // *Qual. Life Res*. – 2014. – No. 23 (5). – P. 1515–1521.
16. Professional quality of life among undergraduate nursing students: Differences and predictors / S. H. Hamaideh, A. A. Khait, Hanan Al-Modallal, Rami Masa'deh, Ayman Hamdan-Mansour // *Teaching and Learning in Nursing*. – 2023. – Vol. 18, Issue 2. – P. 269–275.
17. Quality of life, physical activity and burnout syndrome during online learning period in brazilian university students during the COVID-19 pandemic: a cluster analysis / D. V. Azzi, J. Melo, A. D. Neto [et al.] // *Psychol. Health Med*. – 2022. – No. 27 (2). – P. 466–480.
18. Quality of life among nursing students at a higher education institution / Fernanda Rayane da Silva Cruz, Anne Caroline Marie dos Santos Gomes, Gabriel Rodrigues Neto [et al.] // *Rev. Enferm*. – 2020. – No. 28. – P. e51148.
19. Determinants of compassion satisfaction, compassion fatigue and burn out in nursing: A correlative meta-analysis / Y. Y. Zhang, C. Zhang, X. R. Han [et al.] // *Medicine (Baltimore)*. – 2018. – No. 97 (26). – P. e11086. DOI : 10.1097/MD.00000000000011086.
20. Quality of life of nursing internship students in Saudi Arabia during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study / R. A. N. Grande, V. E. R. Butcon, M. C. L. Indonto [et al.] // *International journal of Africa nursing sciences*. – 2021. – No. 14. – P. 100301.
21. Qualidade de vida em cem alunos do curso de Medicina de Sorocaba-PUC/SP / J. C. Ramos-Dias, M. C. Libardi, C. M. Zillo [et al.] // *Rev. Bras. De Educ. Médica*. – 2010. – No. 34. – P. 116–123. DOI : 10.1590/S0100-55022010000100014.
22. Health-related quality of life of medical students in a Brazilian student loan programme / L. Lins, F. M. Carvalho, M. S. Menezes [et al.] // *Perspect. Med. Educ*. – 2016. – No. 5. – P. 197–204. DOI : 10.1007/s40037-016-0283-3.
23. Italian medical students quality of life: Years 2005–2015 / G. Messina, C. Quercioli, G. Troiano [et al.] // *Ann. Di Ig. Med. Prev. E Di Comunita*. – 2016. – No. 28. – P. 245–251. DOI : 10.7416/ai.2016.2103.
24. Predictors of the Quality of Life of University Students: A Cross-Sectional Study / E. Ramón-Arbués, E. Echániz-Serrano, B. Martínez-Abadía [et al.] // *International journal of environmental research and public health*. – 2022. – Vol. 19 (19). – P. 12043. DOI : 10.3390/ijerph191912043.

REFERENCES

1. Cruz, J.P., Felicilda-Reynaldo, R.F.D., Lam, S.C., Machuca Contreras, F.A., John Cecily, H.S., Papathanasiou, I.V., ... Colet, P.C. (2018). Quality of life of nursing students from nine countries: A cross-sectional study. *Nurse education today*, 66, 135-142. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.04.016.
2. Dawson, A.F., Brown, W.W., Anderson, J., Datta, B., Donald, J.N., Hong, K., ... Galante, J. (2020). Mindfulness-Based Interventions for University Students: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomised Controlled Trials. *Applied psychology. Health and well-being*, 12(2), 384-410. DOI: 10.1111/aphw.12188.
3. Irie, T., Yokomitsu, K., & Sakano, Y. (2019). Relationship between cognitive behavioral variables and mental health status among university students: A meta-analysis. *PloS One*, 14(9), e0223310. DOI: 10.1371/journal.pone.0223310.
4. Ye, W., Ye, X., Liu, Y., Liu, Q., Vafaei, S., Gao, Y., Yu, H., Zhong, Y., & Zhan, C. (2020). Effect of the Novel Coronavirus Pneumonia Pandemic on Medical Students' Psychological Stress and Its Influencing Factors. *Frontiers in psychology*, 11, 548506. DOI: 10.3389/fpsyg.2020.548506.
5. Li, Z.S., & Hasson, F. (2020). Resilience, stress, and psychological well-being in nursing students: A systematic review. *Nurse education today*, 90. DOI: 10.1016/j.nedt.2020.104440.
6. Brown, J., McDonald, M., Besse, C., Manson, P., McDonald, R., Rohatinsky, N., & Singh, M. (2021). Nursing Students' Academic Success Factors: A Quantitative Cross-sectional Study. *Nurse educator*, 46(2), E23-E27. DOI: 10.1097/NNE.0000000000000882.
7. Labrague, L.J., McEnroe-Petitte, D.M., Al Amri, M., Fronda, D.C., & Obeidat, A.A. (2018). An integrative review on coping skills in nursing students: implications for policymaking. *International nursing review*, 65(2), 279-291. DOI: 10.1111/inr.12393.
8. Chernomas, W.M., & Shapiro, C. (2013). Stress, depression, and anxiety among undergraduate nursing students. *International journal of nursing education scholarship*, 10. DOI: 10.1515/ijnes-2012-0032.
9. Jang, S.J., & Lee, H. (2023). Social jetlag and quality of life among nursing students during the COVID-19 pandemic: a cross-sectional study. *BMC nursing*, 22(1), 61. DOI: 10.1186/s12912-023-01223-x.
10. Allison, M.A., Attisha, E., & COUNCIL ON SCHOOL HEALTH (2019). The Link Between School Attendance and Good Health. *Pediatrics*, 143(2), e20183648. DOI: 10.1542/peds.2018-3648.
11. Walen, H.R., & Lachman, M.E. (2000). Social support and strain from partner, family, and friends: costs and benefits for men and women in adulthood. *J. Soc. Pers. Relatsh.*, 17(1), 5-30.
12. Morrissey, J.L., Janz, K.F., Letuchy, E.M., Francis, S.L., & Levy, S.M. (2015). The effect of family and friend support on physical activity through adolescence: a longitudinal study. *The international journal of behavioral nutrition and physical activity*, 12, 103. DOI: 10.1186/s12966-015-0265-6.
13. Ware, J.E., Jr, & Sherbourne, C.D. (1992). The MOS 36-item short-form health survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection. *Medical care*, 30(6), 473-483.
14. Feshchenko, Yu.I., Mostovoi, Yu.M., & Babichuk, Yu.V. (2002). Protsedura adaptatsii mizhnarodnoho opytuvalnyka otsinky yakosti zhyttia v Ukraini. Dosvid zastosuvannya u khvorykh na bronkhialnu astmu [The procedure for adapting the international questionnaire for assessing the quality of life in Ukraine. Experience of use in patients with bronchial asthma]. *Ukr. pulmonol. zhurnal - Ukr. pulmonol. journ.*, 3, 9-11 [in Ukrainian].
15. Mishra, G.D., Hockey, R., & Dobson, A.J. (2014). A comparison of SF-36 summary measures of physical and mental health for women across the life course. *Quality of life research: an international journal of quality of life aspects of treatment, care and rehabilitation*, 23(5), 1515-1521. DOI: 10.1007/s11136-013-0586-3.
16. Hamaideh, S.H., Khait, A.A., Hanan Al-Modallal, Rami, Masa'deh, & Ayman, Hamdan-Mansour (2023). Professional quality of life among undergraduate nursing students: Differences and predictors. *Teaching and Learning in Nursing*, 18, 2, 269-275.
17. Azzi, D.V., Melo, J., Neto, A.A.C., Castelo, P.M., Andrade, E.F., & Pereira, L.J. (2022). Quality of life, physical activity and burnout syndrome during online learning period in Brazilian university students during the COVID-19 pandemic: a cluster analysis. *Psychology, health & medicine*, 27(2), 466-480. DOI: 10.1080/13548506.2021.1944656.
18. Fernanda Rayane da Silva Cruz, Anne Carolinne Marie dos Santos Gomes, Gabriel Rodrigues Neto, Nereide de Andrade Virgínio Silva Waléria Bastos de Andrade Gomes Nogueira, & Smalyanna Sgren da Costa Andrade (2020). Quality of life among nursing students at a higher education institution. *Rev. Enferm.*, 28, e51148.
19. Zhang, Y.Y., Zhang, C., Han, X.R., Li, W., & Wang, Y.L. (2018). Determinants of compassion satisfaction, compassion fatigue and burn out in nursing: A correlative meta-analysis. *Medicine (Baltimore)*, 97(26), e11086. DOI: 10.1097/MD.00000000000011086.
20. Grande, R.A.N., Butcon, V.E.R., Indonto, M.C.L., Villacorte, L.M., & Berdida, D.J.E. (2021). Quality of life of nursing internship students in Saudi Arabia during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *International journal of Africa nursing sciences*, 14, 100301.
21. Ramos-Dias, J.C., Libardi, M.C., Zillo, C.M., Igarashi, M.H., & Senger, M.H. (2010). Qualidade de vida em cem alunos do curso de Medicina de Sorocaba-PUC/SP. *Rev. Bras. De Educ. Médica*, 34, 116-123. DOI: 10.1590/S0100-55022010000100014.

22. Lins, L., Carvalho, F.M., Menezes, M.S., Porto-Silva, L., & Damasceno, H. (2016). Health-related quality of life of medical students in a Brazilian student loan programme. *Perspectives on medical education*, 5(4), 197-204. DOI: 10.1007/s40037-016-0283-3.

23. Messina, G., Quercioli, C., Troiano, G., Russo, C., Barbini, E., Nisticò, F., & Nante, N. (2016). Italian medical students quality of life: years 2005-2015. *Annali di igiene* :

medicina preventiva e di comunita, 28(4), 245-251. DOI: 10.7416/ai.2016.2103.

24. Ramón-Arbués, E., Echániz-Serrano, E., Martínez-Abadía, B., Antón-Solanas, I., Cobos-Rincón, A., Santolalla-Arnedo, I., Juárez-Vela, R., & Adam Jerue, B. (2022). Predictors of the Quality of Life of University Students: A Cross-Sectional Study. *International journal of environmental research and public health*, 19(19), 12043. DOI: 10.3390/ijerph191912043.

Отримано 06.11.2023